

Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings

2014

NV0107

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	3
0.1	Ämnesområde	3
0.2	Statistikområde	3
0.3	SOS-klassificering	3
0.4	Statistikansvarig	3
0.5	Statistikproducent	3
0.6	Uppgiftsskyldighet	3
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	4
0.9	EU-reglering	4
0.10	Syfte och historik	4
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggnings- och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	5
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	7
1.1	Observationsstorheter	7
1.2	Statistiska målstorheter	7
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	8
1.4	Dokumentation och metadata	8
2	Uppgiftsinsamling	9
2.1	Ram och ramförfarande	9
2.2	Urvalsförfarande	10
2.3	Mätinstrument	11
2.4	Insamlingsförfarande	12
2.5	Databeredning	12
3	Statistisk bearbetning och redovisning	14
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	14
3.2	Redovisningsförfaranden	17
4	Slutliga observationsregister	18
4.1	Produktionsversioner	18
4.2	Arkiveringsversioner	18
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	18
Bilaga 1	Introduktionsbrev	19
Bilaga 2	Frågeformulär typ 1	21
Bilaga 3	Frågeformulär typ 2	22
Bilaga 4	Frågeformulär typ 4	23

Bilaga 5	Påminnelsebrev	24
-----------------	-----------------------------	-----------

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Näringslivets struktur

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Pernilla Bengtsson
Telefon: 019-17 62 72
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Pernilla Bengtsson
Telefon: 019-17 62 72
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), statistikförordningen (SFS 2001:100) och SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2014:8).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204).

På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Sparade frågeformulär gallras efter ett år. Observationsregister och primärdata överlämnas till Riksarkivet så snart de inte behövs i produktionen. Systemdokumentation bevaras och överlämnas till arkivet. Program och dylikt gallras när de inte längre behövs för bearbetningar.

0.9 EU-reglering

Statistiken regleras av EU, Rådets förordning (EG) nr 2223/96.

0.10 Syfte och historik

Den kortperiodiska lagerstatistiken avseende varuhandel, Svensk Näringsgrens Indelning (SNI) 45-47, introducerades i slutet på 1960-talet. Produktionen fortlöpte utan större förändringar fram till 1996. Under 1996 genomfördes ett antal större förändringar av statistiken till följd av en produktöversyn som genomförts föregående år. De mest påtagliga förändringarna berörde urval, insamling och beräkningsmetod. Under år 2000 utökades lagerstatistiken till att även omfatta vissa tjänstebranscher. Under 2002 genomfördes en ytterligare produktöversyn och som följd av denna har ytterligare förändringar av produkten genomförts under 2004. Denna gång berörde förändringarna urval och insamling. Dessutom har undersökningen av vissa tjänstebranscher fram till 2005 tillfälligt lagts på is på grund av bristande kvalitet men återtagits under 2006 med SNI 72 och 74. I och med 2009 års undersökning sker redovisningen i SNI 2007 och inte enligt SNI 2002. De tjänstebranscher som undersöks efter omläggningen till SNI 2007 är bransch 58, 62, 63 samt 69-74. Omläggningen till SNI 2007 har medfört en större andel nya företag i undersökningen än vanligt under 2009. Syftet med lagerstatistiken är att redovisa de kvartalsvisa variationerna i handelns lager fördelat på branscher och varugrupper.

0.11 Statistikanvändning

Nationalräkenskaperna (NR), Konjunkturinstitutet, Finansdepartementet.

0.12 Uppläggning och genomförande

Urvalsramen skapas i mars undersökningsåret och i anslutning till detta dras urval på cirka 2 000 företag från företagsregistret.

I anslutning till varje avslutat kalenderkvartal skickas introduktionsbrev ut till uppgiftslämnarna. I introduktionsbrevet finns inloggningsuppgifter till webbenkäten (SIV) och uppgifter om vilka varugrupper företaget ska fördela lagervärdet på. I enkäten efterfrågas företagets lagervärde för aktuellt kvartal, i tusentalskronor, fördelat på de varugrupper som företaget handlar med alternativt totalt. Via introduktionsbrevet samlas även data om kontaktpersoner och andra undersökningsadministrativa

uppgifter in. Insamlingen sker via webbenkät (SIV), fax, post eller telefon. Sista insändningsdatum är vanligtvis runt den 15:e i månaden efter referenskvartalets slut. Undantag görs vid fjärde kvartalet då sista insändningsdatum är den 25:e i månaden efter referenskvartalets slut. Efter detta datum går en påminnelse tillsammans med en enkät ut till de företag som inte svarat. Efter ytterligare en till två veckor påbörjas en telefonpåminnelse riktad mot betydande företag som fortfarande inte svarat. De betydande företag som inte lämnat in lageruppgifter efter påminnelse får ett anmaningsbrev om vitesföreläggande. Vitesföreläggandet går ut när företaget inte lämnat in uppgifterna efter anmaningsbrevet.

Inskickade enkäter och telefonuppgifter registreras manuellt och granskas en första gång vid registreringstillfället. Uppgifter lämnade via SIV granskas till viss del direkt vid inlämningstillfället genom kontrollfrågor i SIV-systemet och via fellistor genererade ur lagersystemet.

Vid mikrogranskning genereras ytterligare granskningslistor ur lagersystemet. Främst kontrolleras stora lagerförändringar och relationen lager i förhållande till omsättning. Slutligen uppskattas (imputeras) värden för de stora företag som trots påminnelse inte har rapporterat in uppgifter vid tidpunkten för beräkning.

Med hjälp av olika prisindex deflateras samtliga insamlade lagervärden till återanskaffningskostnad per den sista aktuellt kvartal. Samma prisindex används även för att beräkna lagerutvecklingen i olika prislägen. När lagervärdena är deflaterade och index för fastprisberäkningar är fastställda så skattas lagerstockarna genom separata beräkningar. Resultatet läses in i ytterligare en beräkningsmodell där stockar och utveckling i olika prislägen presenteras. Därefter makrogranskas resultatet innan det levereras till nationalräkenskaperna.

0.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras inte internationellt.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande pågår ett arbete med att samordna tre viktiga kortperiodiska undersökningar, Konjunkturstatistik för industrin, Omsättningsstatistik för tjänstesektorn och Lagerstatistik för varuhandeln och tjänstenäringsar. Den samordnade undersökningen ska ha en gemensam urvalsdesign, estimation och insamlingsvariabel. Det leder till att Nationalräkenskaperna (NR) får ett bättre underlag med högre kvalitet till kvartalsberäkningarna av BNP. Från och med 2014 års undersökning har en definition av det lagervärde som samlas in förändrats. Tidigare har utländska lager exkluderats av uppgiftslämnaren medan nu ska dessa inkluderas. Detta på grund av nya definitioner så ska lagervärde beräknas utifrån ägarbyte inte landsgränser. Från och med första kvartalet 2014 kommer lagerstatistik för varuhandeln och tjänstenäringsar att presenteras i ett gemensamt press-

meddelande med industrins lager. Det statistiska meddelandet tillsammans med Omsättningsstatistiken läggs ner.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Lagerstockar och lagerutveckling avseende handelsvaror fördelat på varugrupperna vid varje kvartalslut.

11. Jordbruks- och odlingsvaror, kemikalier.

12. Papper, skinn, hudar.

13. Järn, stål, metall, skrot.

14. Byggvaror, järnhandelsvaror.

15. Maskiner och övriga insatsvaror.

21. Livsmedel

22. Alkoholhaltiga drycker.

29. Övriga dagligvaror (ej livsmedel).

31. Kläder, skor, väskor.

32. Hemutrustning, inredning, elektronik.

33. Fritidsvaror/Motorcyklar, Släpfordon.

34. Apoteksvaror.

41. Nya person- och lastbilar.

43. Fordonsreservdelar och tillbehör.

44. Bränsle och drivmedel.

80. Begagnade varor.

85. Pågående arbete (endast tjänstesektor)

86. Varulager (endast tjänstesektor)

90. Övriga varor.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Aktiva företagsenheter i SNI 45-47, 58, 62, 63, 69-74	Motorhandel SNI 45 Fördelat på 17 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling
	Partihandel SNI 46 Fördelat på 17 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling
	Detaljhandel SNI 47	Lagervärde	Miljoner kronor,

	Fördelat på 17 varugrupper		Procentuell utveckling
	Tjänstesektor SNI 58, 62, 63. Förlagsverksamhet, dataprogrammering och informationstjänster Fördelat på 2 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling
	Tjänstesektor SNI 69-74. Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik. Fördelat på 2 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenäring publiceras i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) och i ett pressmeddelande som är gemensamt med industrins lagerstatistik. De resultat som publiceras är den procentuella utvecklingen i förhållande till föregående kvartal på 2-siffer SNI-nivå för handelsbranscherna samt utvecklingen i tusentals kr. Mikrodata bevaras i form av databastabeller i Microsoft sql-server.

1.4 Dokumentation och metadata

Övrig dokumentation som finns tillgänglig avseende lagerstatistik för varuhandel och tjänstenäring är:

Beskrivning av statistiken – Översiktlig beskrivning av lagerstatistiken som produkt.

Användarhandledning – Dokumentation för att praktiskt stödja resultatberäkningar.

MetaPlus– Beskrivning av metadata

Rapport kring urvalsförändring 2004 – Utredning kring effekter av urvalsförändringen 2004.

Översynsrapport 1996 – Presentation av produkt och planerade förändringar.

Översynsrapport 2002 – Presentation av produkt och planerade förändringar.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Rampopulationen skapas årligen i samband med urvalsförfarandet som sker någon gång i början av mars. Grundinformationen för skapandet av ramen erhålls ur SCB:s företagsdatabas (FDB), Skatteverkets näringsuppgifter (SRU) och SCB:s momsregister. Ramförfarandet inleds med att samtliga företagsenheter (FE) inom branscherna motorhandel (SNI 45), partihandel (SNI 46) och detaljhandel (SNI 47) inom sektorerna icke-finansiella företag (INSEKT 110), statliga affärsverk (INSEKT 120), filialer till icke-finansiella företag (INSEKT 130), hushåll med företagarkomst från rörelse med anställda (INSEKT 611) och hushåll med företagarkomst från rörelse utan anställda (INSEKT 612) selekteras med hjälp av företagsdatabasen. Företagsenheterna kopplas sedan till deras ingående juridiska enheter och via dessa kopplas till företagsenheten hjälpvariabler i form av den juridiska enhetens lagervärde enligt SRU och dess omsättning enligt SCB:s momsregister. För sammansatta enheter ackumuleras lagervärdet och omsättningen för samtliga underliggande juridiska enheter. Ur samtliga FE selekteras sedan de som år t-2 haft ett lagervärde som överstigit minst 1,5 miljoner kronor enligt SRU och de som år t-1 haft en omsättning som överstigit en miljon kronor enligt SCB:s momsregister. Avgränsningen görs mot bakgrund att företag med mindre än 1,5 miljoner i lagervärde antas ha liten variation i lagervärde över året i förhållande till svårigheten och kostnaden för dessa företag att delta i undersökningen. Även företag med över 1,5 miljoner i lager men med under en miljon i omsättning undantas från ramen under samma premisser.

De avgränsningar som görs leder till viss undertäckning, men undertäckningen kompenseras genom att observerade värden räknas upp med en undertäckningskoefficient (se avsnitt 3.1). Även viss övertäckning förekommer till följd av brister i SCB:s företagsdatabas. Framst gäller övertäckningen företag som redan vid skapandet av ramen är felbranschade, nedlagda eller vilande. Förekomsten av sammansatta enheter leder även till övertäckning då det i dessa ingår underliggande juridiska enheter som ej hör hemma inom handelsbranscherna. Dessutom förekommer övertäckning till följd av att de SRU uppgifter som ligger till grund för skapandet av ramen är två år gamla och att en del företag har avvecklat sitt lager mellan SRU och det aktuella referensåret.

Till ramen läggs även företag som är nystartade eller ombildade sedan t-2, och därför har låga lagervärden eller inga lagervärden alls enligt SRU, och som enligt SCB:s momsregister år t-1 har haft en omsättning som ligger i paritet med omsättningen hos företag inom storleksgrupp 3 inom varje redovisningsgrupp. För dessa skapas en variant på hjälpvariabeln SRU lagervärde. Genom att beräkna genomsnittligt lagervärde per krona omsättning inom varje redovisningsgrupp och sedan multiplicera denna kvot med företagets omsättning erhålls en estimerad hjälpvariabel avseende SRU lagervärde.

2.2 Urvalsförfarande

Lagerstatistiken är en urvalsundersökning där urvalet dras enligt ett stratifierat OSU. Stratum skapas för att ge så homogena urvalsgrupper som möjligt genom att alla företagsenheter i rampopulationen grupperas i stratum efter bransch på 2-siffer nivå enligt SNI, varugrupp och lagerstorlek. Ett stratum består således av alla FE tillhörande en viss 2-siffer bransch och som i huvudsak handlar med en viss varugrupp och som har ett lagervärde som enligt SRU ligger över eller under ett visst värde. Ett stratum kan alltså exempelvis utgöras av partihandelsföretag som huvudsakligen handlar med livsmedel och som enligt SRU har ett lager vars värde ligger mellan X miljoner kr och Y miljoner kr.

Inom lagerstatistiken används tre storleksklasser för att sortera företag efter lagervärde. Till storleksklass 3 sorteras de FE som har de högsta SRU lagervärdena inom varje redovisningsgrupp. Den nedre värdegränsen för storleksklass 3 bestäms genom att man undersöker ökningstakten i täckningsgrad för varje företag i storleksgruppen. Med täckningsgrad avses:

$$T_a = \frac{x_a}{X}$$

T_a = Täckningsgrad observationsobjekt a x_a = SRU lager observationsobjekt

X = SRU lager totalt

Det innebär att alla FE i rampopulationen inom varje redovisningsgrupp sorteras efter avtagande SRU lagervärde och sedan beräknas den ackumulerade täckningsgraden successivt för varje FE. Först beräknas hur stor andel av det totala lagret i redovisningsgruppen det största företaget täcker, sedan de två största företagen, de tre största företagen osv. När täckningsgraden för första gången inte ökar med mer än en procent sätts gränsen. Resultatet av detta blir en gräns per redovisningsgrupp med följden att varje redovisningsgrupp får individuella storleksgränser.

I nästa steg bestäms gränserna för storleksklass 1 och storleksklass 2 inom varje redovisningsgrupp. Dessa gränser bestäms med hjälp av cum \sqrt{f} -metoden¹. Denna metod går i huvudsak ut på att hitta gränser för ett givet antal storleksstratum så att variansen för en Horvitz – Thompson estimator minimeras, givet att urvalet allokeras enligt Neymans formel.

Företag inom storleksgrupp 3 totalundersöks och inom övriga storleksgrupper dras ett OSU med hjälp av SAMU, vilket är SCB:s verktyg för att samordna urval mellan olika undersökningar. Uppgifter om

¹ Särndal, C.E., Swensson, B. and Wretman, J. (1992): Model Assisted Survey Sampling. New York: Springer-Verlag, section 12.6.

utvalda företag samt antalet företag i rampopulationen och antal företag i urvalet inom varje stratum laddas i den databas som tillhör lagerstatistiken.

2.3 Mätinstrument

Under undersökningens gång kan företagen meddela förändringar som innebär att de inte längre ska ingå i undersökningen. Företagen statuskodas enligt följande.

1. *Företag som ska svara på enkäten.*
2. *Bransch ingår ej i undersökningen.*
3. *Företag som ej har lager.*
4. *Bortfall som egentligen borde svara.*
5. *Företag överlåtet till företag inom populationen men utanför urvalet.*
6. *Företag överlåtet till företag utanför populationen.*
7. *Företag överlåtet till företag i urvalet.*
8. *Vilande företag.*
9. *Nedlagda företag.*
0. *Specialbehandlade företag.*

Till företag med status 1 skickas vid utgången av aktuellt referenskvartal ett introduktionsbrev om undersökningen.

Det finns två typer av frågeformulär för handelsföretagen, en för företag som bör lämna lagervärde specificerat på varugrupp (frågeformulär typ 1) och en för företag som endast behöver lämna totalt lagervärde (frågeformulär typ 2). Tjänsteföretagen får ett frågeformulär där de ska fördela lagervärdet på två varugrupper (frågeformulär typ 4). Beroende av vilken typ av enkät som ska skickas till ett företag typ kodas företaget med antingen en etta, tvåa eller fyra.

Företag som får frågeformulär typ 1 ombeds fördela sitt totala lagervärde på varugrupper. Samtliga varugrupper är inte förtryckta utan enbart de varugrupper som är vanligast i den specifika branschen som företaget ligger i. I utgångsläget skickas denna enkät till alla företag inom motorhandel (SNI 45), partihandel (SNI 46) och detaljhandeln (SNI 47).

Företag som får frågeformulär typ 2 ombeds att enbart rapportera det totala värdet av deras lager vid referenskvartalets utgång. Frågeformulär typ 2 skickas efter diskussion till företag som har en uppfattning om företagets totala lagervärde men saknar möjlighet att fördela detta på varugrupper.

Företag som får frågeformulär typ 4 ombeds att fördela sitt lagervärde på varulager samt pågående arbete. Denna enkät skickas ut till alla företag som ligger i tjänstebranscherna.

Vid varje kvartalsslut skickas ett introduktionsbrev som förklarar syftet med undersökningen, anger sista insändningsdatum, insamlingsförfarande

och kontaktpersoner på SCB. Med referensårets första utskick bifogas även ett informationsblad till företag som ska svara på frågeformulär typ 1. I informationsbladet ges information om undersökningen och varugrupper samt instruktioner om hur fördelningen på varugrupper bör genomföras och vilka typer av varor som bör ingå i varje varugrupp.

I bilagor illustreras hur introduktionsbrev och frågeformulär ser ut:

2.4 Insamlingsförfarande

I anslutning till varje avslutat kalenderkvartal skickas introduktionsbrev ut till uppgiftslämnarna. I introduktionsbrevet finns inloggningsuppgifter till webbenkäten (SIV) och uppgifter om vilka varugrupper företaget ska fördela lagervärdet på. I enkäten efterfrågas företagets lagervärde för aktuellt kvartal, i tusentalskronor, fördelat på de varugrupper som företaget handlar med alternativt totalt. Insamlingen sker via webbenkät (SIV), fax, post eller telefon. Sista insändningsdatum är vanligtvis runt den 15:e i månaden efter referenskvartalets slut. Undantag görs vid fjärde kvartalet då sista insändningsdatum är den 25:e i månaden efter referenskvartalets slut. Efter detta datum går en påminnelse tillsammans med en enkät ut till de företag som inte svarat. Efter ytterligare en vecka påbörjas en telefonpåminnelse riktad mot betydande företag som fortfarande inte svarat. Vid insamling av första kvartalet får samtliga företag som inte svarat på undersökningen en telefonpåminnelse. Vid övriga kvartal påminns endast de största företagen.

Inskickade enkäter och telefonuppgifter registreras manuellt och granskas en första gång vid registreringstillfället. Uppgifter lämnade via SIV granskas till viss del direkt vid inlämningstillfället genom kontrollfrågor i SIV-systemet och via fellistor genererade ur lagersystemet. Kontroller för stora lageravvikelse genomförs. Slutligen imputeras värden för de stora företag som trots påminnelse inte har rapporterat in uppgifter vid tidpunkten för beräkning. Vid partiellt bortfall görs imputeringar. Imputeringar görs med hjälp av senast kända lagervärde som sedan multipliceras med utvecklingen för de svarande företagen inom samma branschgrupp, stratum och varugrupp.

De företag inom storleksgrupp 3 och 2 som inte lämnat in lageruppgifter efter påminnelse får ett anmaningsbrev om vitesföreläggande. Vitesföreläggandet går ut när företaget inte lämnat in uppgifterna efter anmaningsbrevet.

2.5 Databeredning

Uppgifter som samlas in via SIV överförs automatiskt till lagerstatistikens databas. Övriga uppgifter registreras manuellt. Vid manuell registrering kodas aktuellt år, aktuellt kvartal, frågeformulärtyp, varugrupp, intyp och värde. Manuellt registrerade värden rimlighetskontrolleras mot tidigare lämnade lagervärden vid registreringstillfället. Cirka 30 dagar efter utgången referenskvartal genereras tre typer av granskningslistor ur den applikation som används för produktion av lagerstatistiken. Den första granskningskontrollen rör företag vars lagervärde ökat med en variabel

procentenhet. Den andra granskningskontrollen rör företag vars lagervärde har minskat med en variabel procentenhet. Den tredje granskningskontrollen rör företag vars totala lagervärde överstiger en variabel procentandel av deras omsättning. Extremvärden kontrolleras och företag återkontaktas för kontroll. Vid eventuella fel rättas tidigare registrerade värden upp.

Med hjälp av olika prisindex deflateras samtliga insamlade lagervärden till återanskaffningskostnad per den sista aktuellt kvartal. Samma prisindex används även för att beräkna lagerutvecklingen i olika prislägen. När lagervärdena är deflaterade och index för fastprisberäkningar är fastställda så skattas lagerstockarna genom separata beräkningar. Resultatet läses in i ytterligare en beräkningsmodell där stockar och utveckling i olika prislägen presenteras. Därefter makrogranskas resultatet innan det levereras till NR.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

I detta avsnitt redogörs steg för steg för de beräkningar som görs för att beräkna lagerstockar och lagerutveckling. Som utgångspunkt för alla beräkningar används de registrerade lagervärden som företagen rapporterat in och som lagras i tabellen vgrftg i lagerdatabasen.

Skapande av deflatorer

I det inledande steget av resultatberäkningarna skapar man deflatorer för ett antal deflatorgrupper. Deflatorerna skapas för att räkna om de lagervärden som företagen har rapporterat in till återanskaffningskostnad d.v.s. det värde varorna skulle ha om de köpts in på referenskvartalets sista dag. Orsaken till att de inrapporterade lagervärdena deflateras i detta steg är ett antagande om att de uppgifter företagen lämnar är värderat till inköpspris och att inköpen är jämnt fördelade över referenskvartalet.

Deflatorerna tas fram med hjälp av branschprisindex och särskilda Konsumentprisindex (KPI) och Prisindex i producent- och importled (PPI) grupperingar framtagna av prisenheten på SCB. I en separat indexmodell stansas de indexvärden som levererats av prisenheten in. I modellen ligger även uppgifter om lagrets omsättningshastighet för varje specifik deflatorgrupp. Med deflatorgrupp avses en grupp av branscher på 5-siffernivå enligt SNI. Lagret omsättningshastighet beräknas i samband med nytt urval. Omsättningshastigheten baseras på uppgifter ur undersökningen "Företagens ekonomi" och beräknas per branschgrupp enligt (1).

$$Oms.hast = \frac{Månads_omsättning}{Totalt_lager} \quad (1)$$

Resultatet visar på hur många månader en vara lagerhålls i genomsnitt.

Ur indexmodellen genereras sedan en deflator för varje specifik deflatorgrupp. Deflatorerna laddas sedan över i en tabell kallad *deflator* i lagerdatabasen.

Skapande av resultattabell - mikro

Beräkningsproceduren inleds med att en resultattabell avseende aktuellt kvartals mikrodata genereras i lagersystemet genom knappkommandot *tabellkörningar*.

Proceduren för att skapa resultattabellen inleds med ett antal administrativa procedurer som kontrollerar att viktiga processdata finns tillgängliga i aktuella tabeller samt en procedur som tömmer resultattabellen från tidigare resultat.

I nästa steg uppdateras aktuell varugrupp för företag som svarar med frågeformulär typ 2 d.v.s. de som endast rapporterar totalt lager. För företag som ingår i en branschgrupp som förutsätts handla uteslutande med varor inom en varugrupp byts varugrupp 95 (totalt lager) ut mot aktuell branschgrupps primära varugrupp som erhålls ur tabellen *branschren*. För företag i övriga branschgrupper ersätts varugrupp 95 med varugrupp 100 (summa lager).

I nästa steg beräknas antal svarande inom varje stratum och därefter laddas resultattabellen med aktuellt kvartals observerade värden och andra administrativa uppgifter som löpnummer och branschgrupp.

Undertäckningskorrigerering

Med avsikt att kompensera för den undertäckning som uppstår till följd av att ramen begränsas till att endast innefatta företag som har över en miljon i lager enligt skatteverkets SRU uppgifter, räknas alla observerade värden upp med en undertäckningskoefficient. Undertäckningskoefficienten beräknas enligt (2).

$$T = w * T_{\bar{o}}, \text{ dvs. } w = \frac{T}{T_{\bar{o}}} . \quad (2)$$

T = totalt SRU varulager i populationen. $T_{\bar{o}}$ = totalt SRU varulager i populationen över cut-off.

Undertäckningskoefficienten beräknas i samband med nytt urval och laddas i tabellen branschgrupp.

Lagring av resultattabell - mikro

När resultattabellen är skapad ligger den i lagerdatabasen med namnet resultatkv_X. I resultattabellen ingår administrativa uppgifter om uppgiftslämnare och dessutom skapas en post med observationsdata *lager*, en post där *lager* multipliceras med aktuell branschgrupps undertäckningskoefficient *lager_u* och en post där *lager_u* multipliceras med deflator för aktuell branschgrupp *lager_d*.

Skapande av resultattabeller - makro

När resultattabellen är skapad påbörjas skattningen av varje enskild redovisningsgrupps totala lager. I lagerstatistiken används en Horvitz-Thompson (HT) estimator för att skatta totalt lager per redovisningsgrupp enligt följande:

En skattning av t_y ges av

$$\hat{t}_y = \sum_{k \in s} w_k \cdot y_k \quad (3)$$

t_y = totalt lager redovisningsgrupp

där s är urvalet och $w_k = 1 / (\text{sannolikheten att företag } k \text{ kommer med i urvalet})$. Vikten w_k bestäms av vilken urvalsdesign man använder. I

lagerstatistiken dras urvalet som ett stratifierat urval med OSU (Obundet Slumpmässigt Urval) inom strata. Detta innebär bl.a. att vikten ges av

$$w_k = \frac{N_h}{n_h} \quad \text{om företag } k \text{ tillhör stratum } h \quad (4)$$

där N_h är storleken på stratum h och n_h är urvalsstorleken i stratum h . Skattningen som ges av (3) och (4) gäller bara under ideala förhållanden, exempelvis då inget bortfall förekommer.

Bortfallskompensation görs genom att imputera värden för icke-svarande företag eller genom att modifiera vikten i (4). Imputering används för företag i den största storleksklassen (storleksklass 3), för ”mindre” företag (storleksklass 1 – 2) ändras istället vikten, w_k , för att kompensera för bortfall.

Bland de ”mindre” företagen (storleksklasserna 1 – 2) används så kallad ”rak uppräknings” inom strata, dvs. vikten i (3) ersätts med vikten

$$w_k = \frac{N_h}{m_h} \quad \text{om företag } k \text{ tillhör stratum } h \quad (5)$$

där m_h är antalet svarande i stratum h . I (2) summeras de viktade värdena i urvalet, s , men vid bortfall summerar man de viktade värdena för de svarande företagen. I ”svarande” ingår även företag som imputerats.

Eftersom alla företag inte lämnar uppgift om lager per varugrupp utan vissa använder frågeformulär typ 2 måste dessa uppgifter portioneras ut på varugrupper enligt proportioner skattade utifrån uppgifter från företag med frågeformulär typ 1.

Varugrupsfördelningen skattas först per stratum över företag som svarar med frågeformulär typ 1 och fördelningen används sedan för att fördela det skattade totala lagret inklusive frågeformulär typ 2 företag.

Bakgrunden till denna fördelning är att företag inom samma redovisningsgruppsstratum förväntas ha i huvudsak samma varugrupsfördelning. Antal företag som lämnar uppgift om lager per varugrupp inom ett redovisningsgruppsstratum förväntas också bli så stort att fördelningen kan skattas med hygglig precision. Vid skattning av fördelningen används uppgift om lager per varugrupp (y), dvs. utan någon korrigering.

Skattningen av lagrets fördelning över varugrupper (vgr) inom branschgrupp (bg),

$p_{y(bg,vgr)}^{(bl_1)}$, ges av:

$$\hat{p}_{y(bg,vgr)}^{(bl_1)} = \left(\frac{\sum_{k \in S(bg,vgr)} w_k \cdot y_k}{\sum_{k \in S(bg)} w_k \cdot y_k} \right) \quad (6)$$

Skattningen av totalt lager per (bg) och (vgr), $t_{y'(bg,vgr)}^{(bl_1,bl_2)}$, ges av:

$$\hat{t}_{y'(bg,vgr)}^{(bl_1,bl_2)} = \hat{t}_{y'(bg)}^{(bl_1,bl_2)} \cdot \hat{p}_{y(bg,vgr)}^{(bl_1)} \quad (7)$$

Resultatet läses in i ett separat excelfil kallad *Grundtabell*. Grundtabell är kopplad till excelfilen Stockkv och i Stockkv läses resultatet in d v s total lagerstock fördelad på branschgrupper samt medelfel för varje post. I filen Stockkv beräknas sedan värdet av stockarna i prislägena aktuellt kvartals mittpris och föregående års priser (t-1). Filen Stockkv är kopplad till filen Utvkv. I filen Utvkv beräknas stockarnas utveckling mot föregående kvartal. Resultatet presenteras i miljoner kronor och i procent.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultatet av den kortperiodiska lagerstatistiken för varuhandel och tjänstenäringsgrupper offentliggörs i SSD samt i ett pressmeddelande på tvåsiffer SNI för motor-, parti- och detaljhandeln. Utvecklingen samt förändringen i tusental kr publiceras i SSD. Resultatet på finare nivå skickas idag enbart till nationalräkenskaperna och då i form av excelfiler som är exakta kopior på filerna Stockkv och Utvkv. Resultatet vidarebefordras sedan från nationalräkenskaperna till Finansdepartementet och till Konjunkturinstitutet.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Inrikeshandel
Registervariant	Lager
Registerversion	2014

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m.

Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Bilaga 1 Introduktionsbrev

Introduktionsbrev

Bilaga 1

Sida 1(2)

Statistiska centralbyrån
Statistics SwedenFÖRETAGETS NAMN
KONTAKTPERSON
ADRESS
POSTORT

Månad år

Lagerstatistik kvartal x

Syftet med undersökningen är att mäta de kvartalsvisa lagervariationerna inom varuhandeln och övriga tjänstebranscher. Undersökningen är en av de främsta källorna när det gäller att ta fram Bruttonationalprodukten (BNP).

Urvalet görs enligt statistiska metoder en gång per år, med början 1:a kvartalet. För statistikens tillförlitlighet är det helt avgörande att utvalda företag skickar in efterfrågade uppgifter. Ert företag kan inte bytas mot ett annat.

Uppgiftsskyldighet föreligger för denna undersökning. På nästa sida finns mer information om detta och om undersökningen.

De uppgifter som vi efterfrågar i undersökningen är företagets totala lagervärde per den sista de aktuella kvartalen.

Lämna uppgifter så här

Uppgifterna ska avse organisationsnummer: xxxxxxxxxxxx med löpnummer: xxxxxx

Lämna uppgifterna för 3:e kvartalet
senast 15 oktober 2013.

Gå in på www.scb.se/lager

Användarnamn:	Verdana 11
Lösenord:	Verdana 11

På denna sida hittar ni även en beskrivning av
Lagerstatistikens varugrupper (pdf).

Tack för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Pernilla Bengtsson
Undersökningsansvarig

Mer information finns på nästa sida

Kontakta oss gärna:

Frågor om ärende
Telefon: 019-17 82 70
Fax: 019-17 70 87
E-post: insamling.oms@scb.se
SCB DFO/FU 701 89 Örebro
www.scb.se

Hur lämnade uppgifter används

Syftet med undersökningen är att mäta de kvartalsvisa lagervärdet inom varuhandeln och övriga tjänstebranscher. Undersökningen är en av de främsta källorna när det gäller att ta fram Bruttonationalprodukten (BNP). Resultatet används även av olika myndigheter, forskare med flera. Den ekonomiska statistiken har fått ett kraftigt ökat användningsområde och betydelsen för beslutsfattande och internationella jämförelser ökar.

Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2012:11).

Samråd

Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR).

Skydd av lämnade uppgifter

Uppgifterna som lämnas skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid publicering kommer inga enskilda arbetsställen att kunna identifieras.

Information om personuppgifter

Regler för personuppgiftsbehandling finns i personuppgiftslagen (1998:204) samt i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Var och en har rätt att en gång per kalenderår få gratis information om egna personuppgifter som hanteras på myndigheten. Man har rätt att begära att personuppgifterna rättas, blockeras eller raderas, om det skulle visa sig att de behandlats i strid med personuppgiftslagen. Ansökan om sådan information, så kallat registerutdrag, ska ske skriftligt och vara egenhändigt undertecknat.

För att underlätta eventuella återkontakter sparar vi uppgiften om vem hos er som är kontaktperson för undersökningen.

Resultat

Resultatet publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se/nv0107 cirka 50 dagar efter undersökt kvartals utgång.

Bilaga 2 Frågeformulär typ 1

Frågeformulär typ 1

Bilaga 2 Sida 1(1)

Lämnade uppgifter är sekretesskyddade enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400)
Uppgiftsplikt föreligger enligt lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken
Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR)

LAGERSTATISTIK	Löpnummer
-----------------------	-----------

Inlämnas till SCB

Statistiska Centralbyrån
DFO/FU 661 Lagerstatistik
701 89 ÖREBRO

Lagerstatistik för varuhandel

Fyll i blanketten eller logga in via webben och lämna det totala värdet av ert företags lager av handelsvaror per den sista aktuella kvartalet. Värdet ska fördelas på varugrupper*. Det krävs ingen inventering för att delta i undersökningen utan de värden som efterfrågas är anskaffningsvärdet alternativt en uppskattning av företagets lagervärde. I lagervärdet ska idealit inte ingå moms, punktskatter, lager av fastigheter, värdepapper eller lager för annans räkning. Räkna med er del i centrallager, era lager hos återförsäljare samt lager utanför Sveriges gränser om ni äger varorna. Om ni använder BAS-kontoplanen i bokföringen motsvarar det BAS-konto 1460 lager av handelsvaror.
*En beskrivning av varugrupperna hittar ni på vår webbsida www.scb.se/lager under Se även.

Nr*	Varugrupp*	Kvartal Period	Ange värdet i 1 000-tal kronor			
			0			

Hur besvaras enkäten ?

www.scb.se/lager

Via webben
Lämna uppgifterna via webben, logga in på www.scb.se/lager

Användarid:
Lösenord:

Huvudsaklig verksamhet enligt SCB:s företagsregister	Organisationsnummer
Om inte branschen ovan stämmer, beskriv Er huvudsakliga verksamhet	

Företagets kontaktperson	I detta ärende efterfrågas (TEXTA)	Telefon (riktnr och abonnentnr)	Faxnr
	Epostadress		
	Uppgiftslämnare (om annan än kontaktperson)	Telefon (riktnr och abonnentnr)	Faxnr
	Epostadress		

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
www.scb.se

Kontakta oss gärna: Telefon: 019 - 17 62 70
Fax: 019 - 17 70 87
E-post: insamling.oms@scb.se
Postadress: SCB DFO/FU 701 89 ÖREBRO

Bilaga 3 Frågeformulär typ 2

Frågeformulär typ 2

Bilaga 3 Sida 1(1)

Lämnade uppgifter är sekretesskyddade enligt 24 kap. 6 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) Uppgiftsplikt föreligger enligt lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR)

LAGERSTATISTIK	Löpnummer
-----------------------	-----------

Intämnas till SCB

Statistiska Centralbyrån
DFO/FU 862 Lagerstatistik
701 89 ÖREBRO

Lagerstatistik för varuhandel

Fyll i blanketten eller logga in via webben och lämna det totala värdet av ert företags lager av handelsvaror per den sista aktuella kvartalet. Det krävs ingen inventering för att delta i undersökningen utan de värde som efterfrågas är anskaffningsvärdet alternativt en uppskattning av företagets lagervärde. I lagervärdet ska idealt inte ingå moms, punktskatter, lager av fastigheter, värdepapper eller lager för annans räkning. Räkna med er del i centrallager, era lager hos återförsäljare samt lager utanför Sveriges gränser om ni äger varorna. Om ni använder BAS-kontoplanen i bokföringen motsvarar det BAS-konto 1480 lager av handelsvaror.

Nr	Varugrupp	Kvartal	Period	Ange värden i 1 000-tal kronor				
		0						

Hur besvaras enkäten ?

	<p>Via webben</p> <p>Lämna uppgifterna via webben, logga in på www.scb.se/lager</p> <p>Användarid: Lösenord:</p>
<p>www.scb.se/lager</p>	

Huvudsaklig verksamhet enligt SCB:s företagsregister	Organisationsnummer
Om inte branschen ovan stämmer, beskriv Er huvudsakliga verksamhet	

Företagets kontaktperson	I detta ämde efterfrågas (TEXT)	Telefon (riktlinjer och abonnering)	Faxnr
	Epostadress		
	Uppgiftslämnare (om annan än kontaktperson)	Telefon (riktlinjer och abonnering)	Faxnr
	Epostadress		

 Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
www.scb.se

Kontakta oss gärna: Telefon: 019 - 17 62 70
Fax: 019 - 17 70 87
E-post: insamling.oms@scb.se
Postadress: SCB DFO/FU 701 89 ÖREBRO

Bilaga 4 Frågeformulär typ 4

Frågeformulär typ 4

Bilaga 4 Sida 1(1)

Lämnade uppgifter är sekretesskyddade enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) Uppgiftsplikt föreligger enligt lagen (SFS 2001:99) och förordningen (SFS 2001:100) om den officiella statistiken Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR)

LAGERSTATISTIK	Löpnummer
-----------------------	-----------

Inlämnas till SCB

Statistiska Centralbyrån
DFO/FU 684 Lagerstatistik
701 89 ÖREBRO

Totala lagervärdet av varor och tjänster (bokföringsmässiga värdet) vid kvartalets slut.

Fyll i blanketten eller logga in via webben och lämna det totala värdet av ert företags lager av handelsvaror samt pågående arbete per den sista aktuella kvartalet. Det krävs ingen inventering för att delta i undersökningen utan de värde som efterfrågas är anskaffningsvärdet alternativt en uppskattning av företagets lagervärde. I lagervärdet ska idealt inte ingå moms, punktskatter, lager av fastigheter, värdepapper eller lager för annans räkning. Räkna med er del i centrallager, era lager hos återförsäljare samt lager utanför Sveriges gränser om ni äger varorna. Om ni använder BAS-kontoplanen i bokföringen motsvarar det BAS-konto 1460 lager av handelsvaror samt 1470 pågående arbete.

Varugrupp nr	Varugrupp (se nedan)	Kvartalsnummer	Period	Ange värden i 1 000-tal kronor				
				0				

Instruktion:

I tabelln ovan ska ert lager av varor och tjänster vid kvartalslut fördelas mellan följande varugrupper:

Vgr 85: Pågående arbeten är tjänster som ni utfört, men ej fakturerats vid kvartalslut.

Vgr 86: Varulager är ert lager av varor vid kvartalslut.

Om ni inte kan fördela lagret på varugrupperna ovan eller redovisa lagret kvartalsvis kontakta någon av kontaktpersonerna nedan.

Hur besvaras enkäten ?

	<p>Via webben</p> <p>Lämna uppgifterna via webben, logga in på www.scb.se/lager</p> <p>Användarid: Lösenord:</p>
---	---

Huvudsaklig verksamhet enligt SCB:s företagsregister	Organisationsnummer
Om inte bransch ovan stämmer, beskriv ert huvudsakliga verksamhet	

Företagets kontaktperson	I detta ärende efterfrågas (TEXTA)	Telefon (fäktör och abonnentnr)	Faxnr
	Epostadress		
	Uppgiftslämnare (om annan än kontaktperson)	Telefon (fäktör och abonnentnr)	Faxnr
	Epostadress		

 Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
www.scb.se

Kontakta oss gärna:

Telefon: 019 - 17 62 70

Fax: 019 - 17 70 87

E-post: insamling.oms@scb.se

Postadress: SCB DFO/FU 701 89 ÖREBRO

Bilaga 5 Påminnelsebrev

Påminnelsebrev

Bilaga 5 Sida 1(2)

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Dnr:2014/120

«firmnamn»
«kontaktperson»
«c/o»
«postadress»
«postnr» «postort»

16 april 2014

Påminnelse – Era uppgifter för kvartal <<x>> 2014 saknas Lagerstatistik

Vi skickade er <<dag>><<månad>> ett brev angående Lagerstatistiken kvartal <<x>>. Där bad vi er lämna efterfrågade uppgifter senast den <<dag>><<månad>> via internet, men vi saknar ert svar. Om uppgifterna lämnats under de senaste dagarna kan ni bortse från detta brev.

Uppgiftsskyldighet föreligger för denna undersökning. På nästa sida finns mer information om detta och om undersökningen.

Lämna uppgifter så här

Uppgifterna ska avse organisationsnummer: «peorgnr» med löpnummer: «löpnr»

Lämna uppgifter **snarast**.

Gå in på www.scb.se/lager

Användarnamn:	«anvid»
Lösenord:	«losenord»

På denna sida hittar ni även en beskrivning av
Lagerstatistikens varugrupper (pdf).

Tack för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Pernilla Bengtsson
Undersökningsansvarig

Mer information finns på nästa sida

Kontakta oss gärna:

Frågor om ärende
Telefon: 019-17 62 70
Fax: 019-17 70 87
E-post: insamling_oms@scb.se
SCB DFO/FU 701 89 Örebro
www.scb.se/lager

Hur lämnade uppgifter används

Syftet med undersökningen är att mäta de kvartalsvisa lagervärdet inom varuhandeln och övriga tjänstebranscher. Undersökningen är en av de främsta källorna när det gäller att ta fram Bruttonationalprodukten (BNP). Resultatet används även av olika myndigheter, forskare med flera. Den ekonomiska statistiken har fått ett kraftigt ökat användningsområde och betydelsen för beslutsfattande och internationella jämförelser ökar.

Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2014:8).

Om uppgifter som omfattas av uppgiftsskyldigheten inte lämnas in kan företaget komma att föreläggas vid vite att lämna uppgifterna.

Samråd

Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR).

Skydd av lämnade uppgifter

Uppgifterna som lämnas skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid publicering kommer inga enskilda arbetsställen att kunna identifieras.

Information om personuppgifter

Regler för personuppgiftsbehandling finns i personuppgiftslagen (1998:204) samt i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Var och en har rätt att en gång per kalenderår få gratis information om egna personuppgifter som hanteras på myndigheten. Man har rätt att begära att personuppgifterna rättas, blockeras eller raderas, om det skulle visa sig att de behandlats i strid med personuppgiftslagen. Ansökan om sådan information, så kallat registerutdrag, ska ske skriftligt och vara egenhändigt undertecknat.

För att underlätta eventuella återkontakter sparar vi uppgiften om vem hos er som är kontaktperson för undersökningen.

Resultat

Resultatet publiceras på SCB:s webbplats, www.scb.se/nv0107 cirka 50 dagar efter undersökt kvartals utgång.